

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ У ПІДПРИЄМНИЦТВІ

Мета роботи полягає в розкритті сутності бізнес-планів у підприємстві та теоретичних засад їх розроблення в сучасних умовах господарювання.

Поява у системі планів суб'єктів господарювання бізнес-плану пов'язана зі зміною економічних умов їх функціонування. Для підприємства найхарактерніші плани та програми реалізації окремих угод. У практиці господарювання, зокрема зарубіжній, такі плани отримали назву бізнес-планів. Це зумовлює необхідність розроблення теоретичних засад їх створення та адаптації зарубіжного досвіду бізнес-планування до умов економіки України.

Проблеми значення та змісту бізнес-планування в діяльності підприємств перебувають в полі зору таких вітчизняних та зарубіжних вчених, як К. Барроу, О. Волков, М. Денисенко, В. Горемикін, А. Гречан, Р. Гріфін, В. Іванова, О. Кузьмін, О. Мельник, Г. Осовська, В. Слиньков, В. Стадник, Г. Тарасюк, В. Ясинський та ін.

На відміну від внутрішньовиробничих планів, бізнес-план спрямований на розробку та детальний опис процесу виконання проекту підприємства, а не на встановлення планових показників роботи самого підприємства. Тому підприємство може мати в розробленні та виконанні одночасно декілька бізнес-планів (залежно від кількості бізнес-проектів) або один бізнес-план може належати декільком підприємствам (якщо проект об'єднує діяльність декількох підприємств). Крім того, мета складання бізнес-плану може бути різною (проектне планування майбутньої діяльності, отримання

фінансування для здійснення проекту, координація роботи підприємств у спільному проекті).

Значення бізнес-плану в діяльності підприємства зумовлено таким:

- 1) бізнес-план з його конкретними цілями і програмою дій щодо їх досягнення виступає як засіб управління розвитком підприємства;
- 2) розроблення бізнес-плану змушує підприємство моделювати ситуації і розглядати проблеми, які можуть виникнути;
- 3) бізнес-план – засіб для залучення позичкового капіталу для розвитку бізнесу;
- 4) бізнес-план – інструмент комунікацій між підприємством та інвесторами;
- 5) під час складання бізнес-плану набувається досвід оцінки умов конкуренції, визначення оптимальних шляхів товаропросування, використання конкурентних переваг, фінансового планування, розроблення різних сценаріїв діяльності.

Місце бізнес-плану в системі управління торговельним підприємством полягає в тому, що він виконує дві функції:

- 1) зовнішню: ознайомити зацікавлених суб'єктів зовнішнього середовища (для інституцій фінансово-кредитного сектора, інвесторів, засновників, партнерів по бізнесу тощо) із сутністю та основними аспектами підприємницького проекту;
- 2) внутрішню: створити цілісну систему управління реалізацією підприємницького проекту (апаратом управління, персоналом) торговельного підприємства.

Бізнес-планування дозволяє виконувати цілий комплекс завдань, пов'язаних з реалізацією підприємницького проекту: визначенням потреби в матеріальних, фінансових, трудових та інтелектуальних ресурсах, мобілізацією джерел їх отримання, оцінюванням очікуваної ефективності використання

зазначених ресурсів. Саме бізнес-планування дає змогу сформувати організаційно-економічний механізм інвестиційної (інноваційної) діяльності підприємств. Подальшого розроблення потребує як структура бізнес-плану підприємства, так і обґрунтування вибору та методології розрахунку системи показників бізнес-планів різних типів. Важливими є також наукові дослідження ефективності розроблення та реалізації бізнес-планів (визначення системи показників ефективності бізнес-планування, оцінки реальності та достовірності бізнес-планів), формування організаційно-економічного механізму інвестиційної (інноваційної) діяльності підприємств.